

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

เศรษฐกิจของจังหวัดระนองส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการผลิตโภคภัณฑ์ขั้นปฐม ได้แก่ กิจการที่เกี่ยวกับ การประมงทะเล อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง เช่น โรงงานทำน้ำแข็ง โรงงานปลาป่น เป็นต้น การทำเหมืองแร่, การค้าขายชายแดน, แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและสุขภาพ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สนับสนุนให้เกิดกิจการด้านการค้าและบริการเพื่อสนับสนุนและรองรับความต้องการของผู้บริโภค เช่น โรงแรม, ร้านอาหาร, สถานเริงรมย์ต่าง ๆ , รีสอร์ท เป็นต้น

กิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจการที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะกระจุกตัวเป็นบริเวณเล็ก ๆ เฉพาะในเขตอำเภอเมืองระนอง 2 แห่ง คือ 1. เขตเทศบาลเมืองจังหวัดระนอง 2. สุขาภิบาลปากน้ำ เท่านั้น ในขณะที่อำเภออื่น ๆ จะมีกิจการอุตสาหกรรมและการค้าเป็นจำนวนน้อย ประชากรทั่วไปมีอาชีพเพาะปลูก, ประมงชายฝั่ง, หาของป่า, ค้าขายทั่วไป, ร่อนแร่อิสระและรับจ้าง เป็นต้น

บทบาทของสุขาภิบาลปากน้ำ

1. สุขาภิบาลปากน้ำ ถือว่าเป็นประตูสู่ประเทศสหภาพพม่า เพราะเมื่อจะเดินทางไปโดยประเทศสหภาพพม่าโดยทางเรือที่ใกล้ที่สุด ทุกคนจะต้องเดินทางเข้ามาในเขตของสุขาภิบาลปากน้ำ เพื่อไปยังท่าเทียบเรือที่มีบริการโดยสารข้ามฝั่งโดยซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 30 นาที จากฝั่งไทยไปสหภาพพม่า ดังนั้น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าของจังหวัดระนองจึงขึ้นอยู่กับสุขาภิบาลปากน้ำแห่งนี้ด้วย

2. สุขาภิบาลปากน้ำ มีพื้นที่ครอบคลุมส่วนราชการและภาคเอกชนที่มีสำคัญในการนำปลาที่จับได้จากทะเลมาขึ้นตรงสะพานปลาทั้งของรัฐและของเอกชนเพื่อนำมาประมูลขายและส่งต่อไปยังที่ต่าง ๆ เช่น โรงงานปลาป่น, โรงงานปลากระป๋องในกรุงเทพมหานคร, สิงคโปร์, มาเลเซีย เป็นต้น เพราะปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้มีปริมาณมาก และต้นทุนค่าขนส่งเข้ากรุงเทพหรือโรงงานต่ำ

3. เป็นที่ตั้งของด่านตรวจคนเข้าเมือง จึงทำให้มีความสำคัญมากในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะจะมีการจ้างงานหรือรับส่งคนงานหรือลักลอบเข้าเมืองจากสหภาพพม่ากัน ณ บริเวณ สุขาภิบาลปากน้ำ และนอกจากนั้นบริเวณสุขาภิบาลปากน้ำ ก็จะเป็นที่ซึ่งคนพม่านิยมมาเช่าที่พักอาศัยอยู่กันเป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณเกาะกลาง, เกาะคณทิ เป็นต้น เพราะใกล้แหล่งงาน การพักอาศัยจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน ซึ่งสามารถอพยพหรือหลบหนีการจับกุมได้ง่าย

4. เป็นศูนย์กลางธุรกิจ ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงกว่าในเขตเทศบาลเมือง (รวมประชากรพม่าโดยการประมาณ) ธุรกิจส่วนใหญ่ของจังหวัดจะต้องรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากสุขาภิบาลปากน้ำแห่งนี้เท่านั้น

ปัญหาของสุขาภิบาลปากน้ำ

1. เนื่องจากสุขาภิบาลปากน้ำประกาศเขตทับที่ ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองหัวเขียวและป่าคลองเกาะสุยและก็ได้ดำเนินการขออนุญาตเพิกถอนเขตป่าสงวนแต่อย่างใดจึงทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในสุขาภิบาลปากน้ำ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินหรือโฉนดที่ดิน เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น ชุมชนยังขยายตัวบุกรุกเข้าไปในป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองหัวเขียวและคลองเกาะสุย ทั้งที่เป็นป่าชายเลนและป่าบก ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย

2. เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกัน เช่น เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ มีอำนาจหน้าที่ที่จะแจ้งจับกุมผู้บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ แต่เจ้าหน้าที่ของอำเภอหรือเขตการปกครองกลับออกบ้านเลขที่ให้ ก็สามารถนำไปยื่นขอไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ได้ เมื่อมีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพร้อมมูล การโยกย้ายชุมชนให้ออกจากพื้นที่จึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก จนเกิดการชุมนุมประท้วงกันหลายครั้งทางเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ดำเนินการประชุมรับปากจะช่วยแก้ไขจัดการให้ แต่เรื่องก็เงียบหายไปทุกครั้ง จึงเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นปัญหาการราคาซึ่งมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่ยินยอมโยกย้ายออกจากพื้นที่โดยเด็ดขาด ซึ่งขัดกับนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี ทำให้เจ้าหน้าที่วางตัวลำบาก

3. เนื่องจากเป็นศูนย์กลางความเจริญที่มีมานาน จึงทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับการอยู่อาศัยของประชาชน ประกอบกับเป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ และมีการบุกรุกเพิ่มเติมนอกเขตสุขาภิบาลในด้านการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประชาชนที่อยู่อาศัยประกอบธุรกิจในบริเวณนั้น ก็ต้องลงทุนทำกันเอง เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์ ทำการยื่นขอจากสถานที่ราชการเหล่านี้ได้ เพราะมีบ้านเลขที่ทั้ง ๆ ที่พื้นที่เหล่านั้นตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าชายเลน) จึงทำให้ระบบในการจัดวางผัง หรือ การใช้ที่ดินไม่เหมาะสม สะเปะสะปะตามใจของผู้ที่ครอบครองที่ดินแปลงนั้นอยู่ ส่งผลกระทบต่อหลายประการ เช่น ถนนมีน้ำขังเป็นหลุมเป็นบ่อตลอดทั้งปี, ไม่มีท่อระบายน้ำ ไม่มีการเก็บขยะจากทางสุขาภิบาลและเทศบาลเพราะไม่ใช่เขตพื้นที่ของความรับผิดชอบ ถ้าเข้าไปก็ถือว่าบุกรุกเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ, ขาดแคลนน้ำประปาที่สะอาดใช้ (ส่วนมากใช้น้ำบาดาล) โทรศัพท์มีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของประชาชน สะพานปลามีทางเข้าออกสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4080 ทางเดียว ระบบการจราจร

ภายในไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งสินค้า และไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย จึงทำให้เกิดมลพิษเกี่ยวกับน้ำเสียบริเวณสะพานปลาอย่างรุนแรง ซึ่งดูเหมือนว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบเรื่องและสาเหตุอันเป็นปัญหาได้ดี แต่ก็ไม่ทราบจะจัดการอย่างไรได้ เพราะการแก้ปัญหาในระดับนี้ควรจะเป็นการแก้ปัญหาในระดับคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล

4. ปัญหาเรื่องชาวพม่าที่มาพักอาศัยอยู่ เนื่องจากเจ้าของพื้นที่ที่ครอบครองอยู่ในบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นเป็นคนไทยก็ปลูกอาคารพาณิชย์ให้พม่าเช่าอยู่อาศัย หรือให้พักฟรี เพราะเป็นลูกเรือหรือลูกจ้างในโรงงาน ด้วยสาเหตุเหล่านี้ จึงทำให้เกิดแหล่งชุมชนแออัดชาวพม่าขึ้นมา ความต้องการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการก็เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งชุมนุมพบปะสังสรรค์อันเป็นเหตุจูงใจให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย

ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า สุขภาพปวกพม่าเป็นหัวใจทางด้านเศรษฐกิจและส่งผลกระทบให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการค้าชายชายแดนของฝั่งไทยกับฝั่งสหภาพพม่าเมื่อพม่าปิดพรมแดน มีผลกระทบให้สถิติการจับสัตว์น้ำและกิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงอย่างรวดเร็ว จนอาจจะกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของจังหวัดระนองเสียหายอย่างหนัก ในช่วงที่สหภาพพม่าปิดพรมแดน

จากแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินในบทที่ 5 การที่จะทำให้แผนที่วางแนวทางเอาไว้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีมาตรการควบคุมดูแลตลอดจนแผนที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอน แต่ละช่วงเวลาจำเป็นจะต้องจัดการวางแผนให้สอดคล้องกันดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับแนวคิดของผู้ศึกษาคิดว่ามนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติต่างก็พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้ามนุษย์ไม่เอาเปรียบธรรมชาติมากเกินไปมนุษย์ก็จะสามารถอาศัยประโยชน์จากธรรมชาติได้ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในขณะที่เดียวกันธรรมชาติก็ต้องการให้มนุษย์เข้าไปจัดการแก้ไขดำเนินบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล โดยอาจจะใช้ระยะเวลาที่สั้นลงและรวดเร็วกว่าธรรมชาติจะจัดการเองได้ เช่น การช่วยกันไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง, การช่วยกันดูแลรักษาและป้องกันผู้ที่จะเข้ามาบุกรุกทำลายป่า เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาขอเสนอแนวการวางแผนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินดังที่ได้กล่าวไปแล้วเป็น 3 ระยะเวลา ดังนี้

1. แผนระยะสั้นภายใน 1 ปี

1.1 ปรับผังเมืองรวมใหม่ เนื่องจากผังเมืองรวมจังหวัดระนองฉบับที่ใช้ในปัจจุบันหมดยุกลงใน 13 กันยายน 2538 ทางกรมการผังเมืองก็ได้ทำการศึกษาข้อมูลรายละเอียดพร้อมที่จะประกาศใช้แล้วโดยมีนโยบายเกี่ยวกับสุขภาพปวกพม่าให้พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่สีเขียวทะเลแยง ซึ่งหมายความว่า จะกระทำการใด ๆ ต้องผ่านความเห็นชอบจากกรมป่าไม้ ดังแผนที่ 6.1

แต่ผู้ศึกษาขอเสนอผังเพิ่มเติม โดยการขยายเขตผังของพื้นที่สีเขียวทะเลแยกออกไปครอบคลุมพื้นที่ สุขาภิบาลปากน้ำทั้งหมดพร้อมกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังแผนที่ 6.2 และเสนอให้มีการใช้ที่ดินให้เป็นไปตามผังการใช้ที่ดินดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 5

1.2 ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการต่าง ๆ ให้มีความรู้เกี่ยวกับผังเมืองรวมทั้งประกาศบังคับใช้ เพราะข้อมูลที่ได้จากการสังเกตหรือการสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า จะมีผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองน้อยมากแม้แต่หน่วยงานราชการบางแห่งก็ไม่มี ความเข้าใจเลย ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตผัง หรือบริเวณใกล้เคียงทั้งชาวไทย และชาวพม่าก็คงยากที่จะเข้าใจได้ เพื่อให้ประชาชนในเขตผังสามารถปฏิบัติตัวให้เป็นไปตามผัง การใช้ที่ดินที่ได้วางเอาไว้

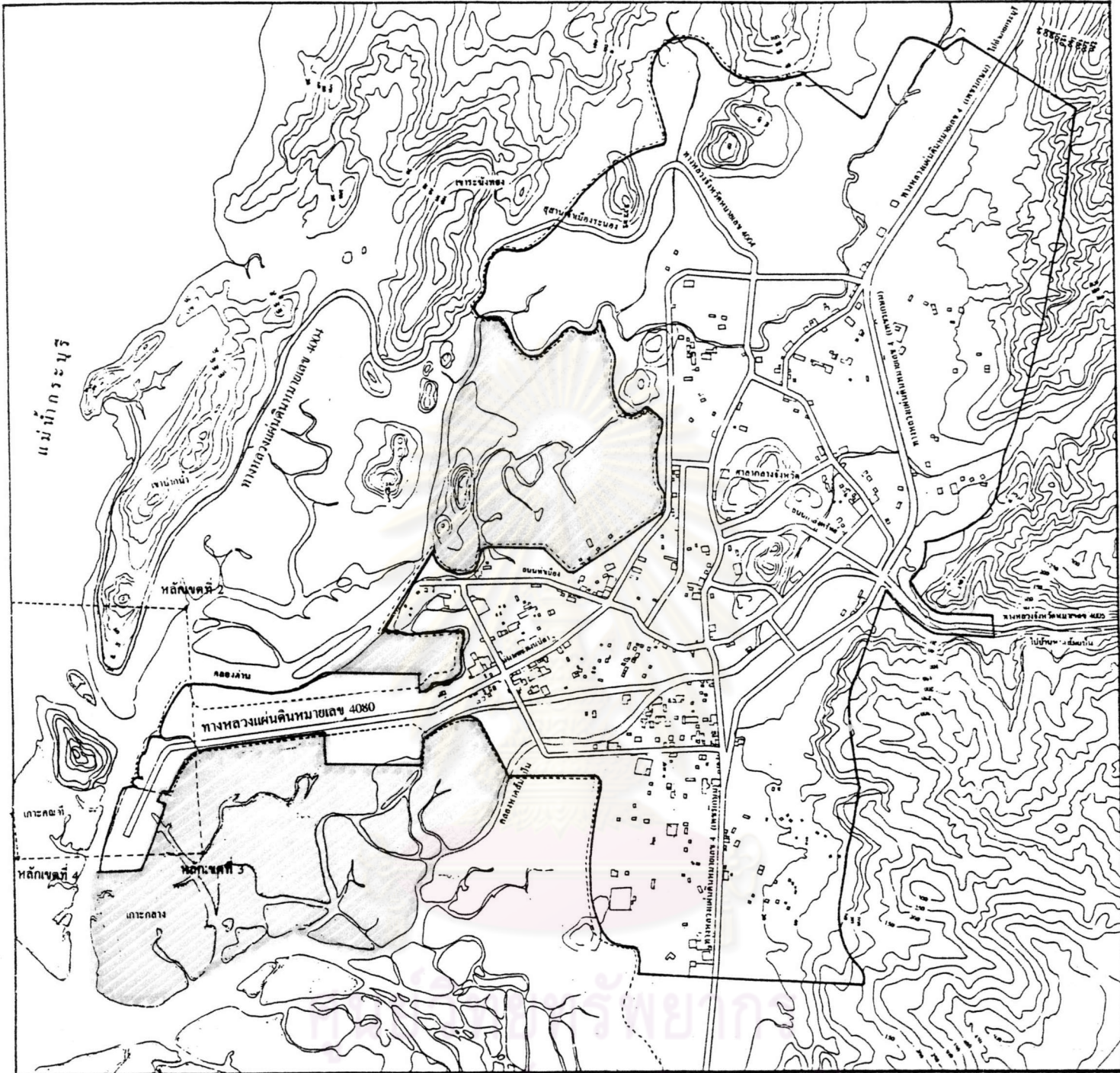
1.3 ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของป่าชายเลนแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สุขาภิบาลปากน้ำและพื้นที่ป่าชายเลนโดยรอบเกี่ยวกับประโยชน์ และวิธึดูแลรักษาที่ถูกต้องเกี่ยวกับป่าชายเลน จากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนโดยทั่วไปมีความ ต้องการที่จะอนุรักษ์รักษาป่าเอาไว้ แต่ไม่มีผู้นำหรือผู้มาชี้แนวทางในการปฏิบัติ

1.4 ทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ชัดเจน ในกรณีเร่งด่วนคือป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองหัวเขียวและป่าคลองสุข ควรมีการทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ชัดเจนพร้อมกับชี้แจงให้ ชาวบ้านและประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณให้เข้าใจในการทำแนวเขตเพื่อประโยชน์ในการวางแผน แก่ใจในขั้นต่อไป โดยแนวเขตควรจะมี 2 แนวคือ แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติที่แท้จริงและแนวเขตที่ ห้ามประชาชนบุกรุกต่อไปอีกโดยเด็ดขาดซึ่งเวลาที่ใช้การจัดทำแนวเขตควรจะเป็นเวลาที่เร็วที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ต่อจากข้อ 1.3 หรือกระทำควบคู่ไปกับข้อ 1.3 ก็จะเป็นประโยชน์มากที่สุด

1.5 ทำผังชุมชนในเขตสีเขียวทะเลแยก กรมการผังเมืองกำหนดเขตพื้นที่สีเขียว ทะเลแยกคลุมไปในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติบางส่วนแล้ว ควรจะมีการร่วมมือระหว่างกรมการผังเมือง และกรมป่าไม้ในการวางผังเฉพาะบริเวณสีเขียวทะเลแยกขึ้นมาควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตาม ความเหมาะสมของพื้นที่ โดยคำนึงถึงผลกระทบเกี่ยวกับนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก (ตัวอย่างเช่น ผังการใช้ที่ดินที่ผู้ศึกษาเสนอไว้ในบทที่ 5)

1.6 กรมป่าไม้ควรทำการเพาะชำกล้าไม้สำหรับการปลูกซ่อมบำรุงและฟื้นฟูป่า ให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการใช้สอย และควรที่จะจัดสรรไม้ที่มีประโยชน์ใช้สอยในด้าน เศรษฐกิจบ้าง เช่น ปลูกไม้โกงกางเพื่อทำไม้พื้น หรือไม้ผล เช่น ปลูกมะม่วงหิมพานต์แซม เพื่อ ประโยชน์ของชาวบ้านในกรณีป่าชุมชนซึ่งอาจจะเป็นไปได้ในพื้นที่ของเขตแนวกันชน (Buffer zone)

1.7 จากการวางแผนให้กำหนดผังเฉพาะขึ้นมาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี โดยใน ผังเฉพาะควรที่จะจัดให้มีพื้นที่รองรับสำหรับการฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกับชาว บ้านที่มีพื้นที่รองรับเพื่อที่จะให้ชาวบ้านมีความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของป่าชายเลนโดยรอบ

การวางแผนการใช้ที่ดินสุขภาพปากน้ำและพื้นที่ป้าชายเลนโดยรอบสุขภาพปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

สาขาวิชา การวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและการเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แผนที่ 6.1 แสดงเขตผังเมืองรวมใหม่ที่เพิ่มขึ้น		ที่มา : ผังเมืองรวมจังหวัดระนอง (ปรับปรุงครั้งที่ 1)	
	เครื่องหมาย ————— เขตผังเมืองรวม = = = = = ทางหลวง สถานี - - - - - แนวเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี □ เขตสุขภาพปากน้ำ	 แม่จันทรี ภูเขา	มาตราส่วน 1 : 35,000	ทิศเหนือ

สุขภาพ อาจจัดแบ่งเป็นโซน ๆ และกระทำในกรณีเร่งด่วนก่อนตามความเหมาะสม เช่น บริเวณเกาะคคมณีและในส่วนของ Buffer Zone

1.8 ออกกฎกระทรวงควบคุมบริเวณเขตพื้นที่สีเขียวทะเล โดยกรมการผังเมือง และกรมป่าไม้หรือหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรจะมีร่วมกันในการออกกฎกระทรวงทั้งสอง กระทรวงเพื่อควบคุมเขตพื้นที่เฉพาะนี้ให้เหมาะสม เช่น เรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในกรณีพิเศษ เพื่อนำมาเป็นงบประมาณพิเศษสำหรับพื้นที่ป่าบริเวณพื้นที่นี้โดยเฉพาะ เพื่อที่ว่าจะไม่ต้องรบกวนงบประมาณจากส่วนกลางนอกจากนี้ยังจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอีกด้วย ทั้งนี้ต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ให้ถูกต้องและชัดเจน

2. แผนระยะยาว ประมาณ 5 ปี

2.1 เสนอพื้นที่บริเวณสุขภาพิบาลปากน้ำและพื้นที่ป่าชายเลนโดยรอบให้คณะรัฐมนตรีพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 23 กรกฎาคม 2534 เป็นการเฉพาะที่ แล้วประกาศให้เป็นป่าชายเลนประเภทป่าเศรษฐกิจ ข. (ภาคผนวก ง.)

2.2 สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบและความสำคัญของป่าไม้ เช่น ในรูปแบบของการจัดอบรมส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนนักศึกษาในช่วงปิดภาคเรียนทุกปี ตลอดจนข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 รวบรวมข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการวางแผน ตั้งแต่แรกจนถึงกำหนดเวลา รวบรวมข้อมูลใหม่ เพื่อทำการวางแผนรวมในอีก 5 ปีข้างหน้าโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานประจำปีส่งมาให้ทุกปีที่กรมการผังเมือง พร้อมประเมินผลจากแผนที่วางไว้ถึงการประสบผลสำเร็จเท่าใด ถ้าแผนที่วางไว้มีแนวโน้มในทางที่ดีก็ควรจะทำต่อไปพร้อมพัฒนาข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการวางแผนรวมต่อไปและสำหรับพื้นที่ศึกษาที่มีลักษณะและสภาพปัญหาที่คล้าย ๆ กันต่อไป

นอกจากนี้ขอเสนอแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ ไว้ดังนี้

1. เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของสุขภาพิบาลปากน้ำเป็นพื้นที่ที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติประเภทป่าชายเลนในเขตเศรษฐกิจ ก. ดังนั้นการกระทำใด ๆ ต้องผ่านมติคณะรัฐมนตรี จึงขอเสนอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 23 กรกฎาคม 2534 เฉพาะส่วนโดยการยกเลิก จะต้องมีการพิจารณาการที่ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่นี้ เช่น นักวิชาการป่าไม้ นักผังเมือง เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน กำนัน ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น เป็นผู้ช่วยกันกำหนดแนวเขตที่จะยกเลิก

2. ปฏิบัติตามแนวทางการใช้ที่ดินที่เสนอไว้ในบทที่ 5 โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

3. ทำการประชาสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กับประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าชายเลน เช่น จัดโครงการปลูกป่าชายเลนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ รวมทั้งให้ความรู้ในด้านการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ป่าชายเลนอย่างยั่งยืน (sustain yield)

4. กำหนดมาตรการการใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกยกเลิกตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นพิเศษ ทั้งนี้มาตรการดังกล่าวจะยึดหลักการอยู่ร่วมกันของป่าชายเลนกับชุมชน โดยมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

5. ควรจะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเชิงรุก เช่น การรับรู้ปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รับทราบปัญหาของประชาชนหาทางแก้ไขและป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

6. เก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนหรือการใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ต่อไปอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การวางแผนการใช้ที่ดินสุขภาพลปากน้ำและพื้นที่ป่าชายเลนโดยรอบจะยึดแนวทางของการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนกับป่าชายเลนแบบพึ่งพาอาศัยกันเพื่อให้เกิดสมดุลทางธรรมชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย